

6.11. TẮC LỆ QUẢN NGANG

1. Triệu chứng lâm sàng

1.1. Cơ năng

- Chảy nước mắt

1.2. Thực thể

- Ngăn nước mắt đọng ở mi dưới và góc trong, có thể kèm triệu chứng của viêm kết mạc
- Bơm rửa lệ đạo: kim không chạm xương, nước trào tại chỗ. Tắc lệ quản ngang có thể ở lệ quản trên, dưới hoặc cả hai.

2. Nguyên nhân

- Thuốc hạ nhãn áp (Dorzolamide, Timolol), thuốc nhỏ chống virus (Iodoxuridine), 5-FU hay docetaxel trong hóa trị.
- Nhiễm trùng mạn tính của kết mạc, lệ quản.
- Bệnh lý viêm tự miễn : Pemphigoid, hội chứng Steven-Johnson. BN thường không chảy nước mắt nhiều, do tình trạng mất khả năng tiết nước mắt.
- Chấn thương, phẫu thuật.

3. Chỉ định điều trị ngoại trú

- Bệnh nhân điều trị ngoại trú tất cả các trường hợp

4. Điều trị

4.1. Phẫu thuật

4.1.1. Tái tạo lệ quản nội soi

- Phức hợp ống soi gồm đầu laser, ống soi có camera nhỏ, khoan (Microdrill) cho phép quan sát đường đi của lệ quản và vị trí tắc ống lệ mũi, đồng thời tái tạo lại vị trí giải phẫu chỗ tắc.

4.1.2. Tạo hình lệ quản

- Hiệu quả trong trường hợp vị trí tắc ngắn vài mm, gần điểm lệ.
- Vị trí tắc được cắt bỏ và đặt ống lệ quản nối thông hai đầu tận, phục hồi lại giải phẫu lệ quản.

4.1.3. Phẫu thuật nối thông hồ lệ mũi

- Chỉ định : tắc lệ quản ngang trên và dưới.
- Ống Jones được lựa chọn với kích thước phù hợp để đặt thông nối từ hồ lệ xuống xoắn mũi giữa.
- Phẫu thuật nối thông hồ lệ mũi có thể được thực hiện bằng đường ngoài đơn thuần hoặc phối hợp laser nội soi.

4.2. Nội khoa: Chăm sóc hậu phẫu

- Kháng sinh Cephalixin 0.5g ngày uống 3 lần , lần uống 1 viên trong 7 ngày.
- Giảm đau: Paracetamol 0.5 g ngày uống 3 lần , lần uống 1 viên trong 7 ngày.

- Kháng viêm : Methylprednisolone 0.016 g ngày uống 1 lần , lần uống 1 viên sáng sau ăn no trong 7 ngày.
- Thuốc nhỏ mũi Naphazolin 0,05% nhỏ 2 lần ngày trong 2 tuần hoặc thuốc xịt mũi Xylometazoline hydrochloride 0.05% xịt 3 lần/ ngày trong 2 ngày đầu
- Thuốc nhỏ mắt : Tobramycin 0.3% nhỏ 6 lần/ ngày, Fluometholon 0.1% nhỏ 4-6 lần/ ngày, sau đó giảm liều dần rồi ngưng.

5. Theo dõi

- Tình trạng chảy nước mắt
- Vị trí, nhiễm trùng, tắc nghẽn ống Jones. Rửa ống Jones mỗi tháng sau phẫu thuật.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hướng dẫn chẩn đoán và điều trị các bệnh về mắt, Bộ Y Tế, 2015
2. AAO, Oculofacial Plastic and Orbital Surgery, 2019-2020
3. Garg SJ, Maguire JJ, Regillo CD, Sporn MJ, Tasman W (2017). The Wills Eye Manual: Office and Emergency Room Diagnosis and Treatment of Eye Disease. Wolters Kluwer Health, 7th edition.
4. Javier Servat MD e al. *Conjunctivodacryocystorhinostomy with Glass tube (Endoscopic)* American Academy of Ophthalmology 2023.

